

Brüsszel, 2024.5.31.
COM(2024) 366 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK
a Vanuatu állampolgáira vonatkozó vízummentesség felfüggesztéséről

1. Bevezetés

Az EU-ba vízummentes belépést biztosító harmadik országok által működtetett befektetői állampolgársági programok (az úgynevezett „aranyútlevelek”) számos potenciális biztonsági kockázattal járnak az EU és tagállamai számára. Ezek a programok mindenekelőtt a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumokra vonatkozó szokásos uniós eljárás, valamint az ezen eljárás részét képező, az egyéni migrációs és biztonsági kockázatokra vonatkozó mélyreható értékelés megkerülésére használhatók fel, ideértve a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozásának megelőzését célzó intézkedések esetleges kijátszását is¹. Ez különösen azért problematikus, mert az ilyen programok kedvezményezettjei számára kiállított útlevelet nem lehet megkülönböztetni más magánútlevelektől.

A Bizottság az EU-t érintő esetleges biztonsági kockázatok megelőzése és csökkentése érdekében együttműködik valamennyi olyan vízummentes országgal, amely befektetői állampolgársági programokat működtet². Vanuatu az első – és eddig egyetlen – olyan ország, amely tekintetében aktiválta a vízummentesség-felfüggesztési mechanizmust az (EU) 2018/1806 rendelet (a továbbiakban: vízumrendelet)³ közrendi és biztonsági felfüggesztési indoka alapján.

Vanuatu szerepel az (EU) 2018/1806 rendelet II. mellékletében azon harmadik országok között, amelyek állampolgárai a tagállamok külső határainak bármely 180 napos időszakban 90 napot meg nem haladó tartózkodás céljából történő átlépésekor mentesülnek a vízumkötelezettség alól. A Vanuatu állampolgáraitra vonatkozó vízummentesség 2015. május 28-tól alkalmazandó, amikor az Európai Unió és a Vanuatui Köztársaság közötti, a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumok alóli mentességről szóló megállapodást (a továbbiakban: a megállapodás)⁴ aláírták, és az alkalmazandóvá vált.

Vanuatu 2015. május 25. óta befektetői állampolgársági programokat működtet, amelyek lehetővé teszik a vízumköteles harmadik országbeli állampolgárok számára, hogy könnyen megszerezzék a vanuatui állampolgárságot és útlevelet, ezáltal lehetővé téve számukra, hogy vízummentesen belépjenek az EU-ba, megkerülve a schengeni vízumeljárást. A Bizottság 2017-ben megkezdte Vanuatu állampolgársági programjainak vizsgálatát, mivel ezek komoly aggályokat vetettek fel, többek között a kérelmek biztonsági ellenőrzésének hiányosságai miatt.

Az összegyűjtött releváns adatok és információk értékelése alapján a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy Vanuatu befektetői programjai olyan súlyos biztonsági és egyéb

¹ A Bizottság jelentése (2019. január 23.) az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának – Befektetői állampolgársági és letelepedési programok az Európai Unióban, COM(2019) 12 final, 23. o.

² A Bizottság jelentése az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak – Hatodik jelentés a vízummentesség-felfüggesztési mechanizmus keretében, COM(2023) 730 final.

³ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1806 rendelete (2018. november 14.) a külső határok átlépésekor vízumkötelezettség alá eső, illetve az e kötelezettség alól mentes harmadik országbeli állampolgárok országainak felsorolásáról (HL L 303., 2018.11.28., 39. o.).

⁴ Megállapodás az Európai Unió és a Vanuatui Köztársaság között a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumok alóli mentességről (HL L 173., 2015.7.3., 48. o.).

hiányosságokat mutatnak, amelyek kockázatot jelenthetnek az EU és tagállamai belső biztonságára nézve, és aktiválta a vízumrendelet 8. cikkében meghatározott vízummentesség-felfüggesztési mechanizmust.

A felfüggesztésre három szakaszban került sor, az alábbiak szerint. Ez az Európai Parlament és a Tanács számára készített jelentés részletesen ismerteti a vízummentesség-felfüggesztési mechanizmus különböző szakaszait és a Bizottság által Vanuatuval folytatott párbeszédet. A jelentés a vízumrendelet 8. cikkének (7) bekezdésével összhangban kerül benyújtásra.

2. 1. szakasz – a vízummentesség-felfüggesztési mechanizmus aktiválása (a vízumrendelet 8. cikke (6) bekezdésének a) pontja)

2017 és 2021 között a Bizottság számos találkozót tartott, illetve írásbeli információcserét folytatott Vanuatu hatóságaival, hogy információkat gyűjtsön Vanuatu befektetői állampolgársági programjairól⁵. Ezzel összefüggésben a Bizottság komoly aggodalmának adott hangot, és figyelmeztette Vanuatu kormányát a vízumkötelezettség visszaállításának lehetőségére. Ezek az aggályok különösen az alábbiakhoz kapcsolódtak:

- az olyan állampolgárok számára kiállított útlevelek magas száma (2015 és 2021 között több mint 10 000), akiknek egyébként vízumot kellene igényelniük az EU-ba való beutazáshoz, és nagyon alacsony volt az elutasítási arány,
- nem előírás, hogy a kérelmezőknek korábban Vanuatuban kellett lakóhellyel rendelkezniük, vagy akár járniuk kellett Vanuatun, mivel a kérelmezési eljárást Vanuatun kívül (például Dubaiban, Thaiföldön, Malajziában stb.) található szakosodott ügynökségek irányítják, így a kérelmezőnek nem kell közvetlen kapcsolatban állnia a vanuatui hatóságokkal,
- a személyes jelenlétet igénylő meghallgatásra vonatkozó követelmény hiánya, amely csökkentette a vanuatui hatóságok azon lehetőségét, hogy megfelelően ellenőrizzék a kérelmezőt vagy megerősítsék a kérelemben szereplő információkat, beleértve azok valóságát és hitelességét,
- a programokat általában úgy hirdették, hogy azokkal megkerülhető a schengeni vízumeljárás, és könnyen vízummentes belépést lehet nyerni az EU területére,
- a kérelmeket nagyon rövid határidőn belül dolgozták fel, ami nem tette lehetővé a megfelelő biztonsági ellenőrzést és a kérelmező származási országával vagy korábbi fő tartózkodási helyének országával való információcserét az állampolgárság megadása előtt. Ennek következtében Vanuatu állampolgárságot adott bűnügyi nyomozás alá vont személyeknek, köztük az Interpol adatbázisaiban szereplő személyeknek⁶,

⁵ Az Európai Unió és a Vanuatui Köztársaság közötti, a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumok alóli mentességről szóló megállapodás alkalmazásának részleges felfüggesztéséről szóló tanácsi határozatra vonatkozó javaslatban részletezettek szerint, COM(2022) 6 final

⁶ 2019 júliusában mindenekelőtt a Bizottság tudomására jutott, hogy egyes kérelmezők annak ellenére szereztek állampolgárságot Vanuatu befektetői állampolgársági programjai keretében, hogy szerepelnek az Interpol adatbázisaiban, és hogy a vanuatui hatóságok nem vették észre, hogy egyes kérelmezők hamisított dokumentumokat (különösen a büntetett előéletre vonatkozó hamisított adatokat) mutattak be.

- a névváltoztatásra vonatkozó laza jogszabályok, mivel a befektetői állampolgárságot sikeresen kérelmezők személyazonosság-változtatást is kérelmezhetnek.

Vanuatu továbbá olyan besorolást kapott az OECD-től, miszerint potenciálisan nagy kockázatot jelent a közös jelentéstételi standard integritása szempontjából, és felmerül az esetleges adókijátszási és pénzmosási tevékenységek gyanúja⁷.

Mivel a Vanuatu által a fent említett információcserék során adott magyarázatok nem voltak elegendők ezen aggályok eloszlatására, a Bizottság úgy határozott, hogy a befektetői állampolgársági programok keretében állampolgárságot szerzett vanuatui állampolgárokkal kapcsolatos, a közrendet és a belső biztonságot érintő megnövekedett kockázat csak a vízummentesség felfüggesztésével csökkenthető.

A Bizottság ennek érdekében 2022. január 12-én tanácsi határozatra irányuló javaslatot⁸ fogadott el a Vanuatuval kötött vízummentességi megállapodás részleges felfüggesztéséről. A határozatot a Tanács 2022. március 3-án fogadta el⁹.

Ezzel párhuzamosan a Bizottság 2022. április 27-én végrehajtási rendeletet¹⁰ fogadott el, amely az első kilenc hónapos időszakra (2022. május 4. – 2023. február 3.) aktiválja a vízumrendelet 8. cikkében meghatározott **vízummentesség-felfüggesztési mechanizmust**.

A felfüggesztés aktiválását követően, a vízumrendelet 8. cikke (6) bekezdésének utolsó albekezdésével összhangban a Bizottság **fokozott párbeszédet** kezdett Vanuatuval annak érdekében, hogy megfelelő megoldásokat találjanak a vízummentesség ideiglenes felfüggesztéséhez vezető körülmények orvoslására.

A párbeszéd keretében szervezett **első**, 2022. május 12-i **ülésein** a Bizottság kifejezte hajlandóságát arra, hogy megoldást találjon, és e célból havi szakmai egyeztetéseket javasolt. A felek megegyeztek abban, hogy a soron következő szakmai egyeztetések lefolytatása érdekében a vanuatui hatóságok kapcsolattartó pontot jelölnek ki, és tájékoztatják erről a Bizottságot. Vanuatu tájékoztatta a Bizottságot Vanuatu kormányának azon döntéséről, hogy munkacsoportot hoz létre a befektetői állampolgársági programok felülvizsgálatára. Megállapodás született arról, hogy Vanuatu hatóságai továbbítják a Bizottságnak a munkacsoport által készített eredményjelentést.

Vanuatu azonban ezt követően nem folytatott érdemi párbeszédet. Vanuatu befektetői állampolgársági programjai tovább működtek, és az első szakaszban a Bizottság nem kapott tájékoztatást Vanuatu hatóságaitól az ideiglenes felfüggesztéshez vezető körülmények orvoslását célzó lehetséges jogalkotási és nem jogalkotási intézkedésekről.

⁷ <https://www.oecd.org/tax/automatic-exchange/crs-implementation-and-assistance/residence-citizenship-by-investment/>

⁸ Javaslat – A Tanács határozata az Európai Unió és a Vanuatui Köztársaság közötti, a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumok alóli mentességről szóló megállapodás alkalmazásának részleges felfüggesztéséről, COM(2022) 6 final.

⁹ A Tanács (EU) 2022/366 határozata (2022. március 3.) az Európai Unió és a Vanuatui Köztársaság közötti, a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumok alóli mentességről szóló megállapodás alkalmazásának részleges felfüggesztéséről (HL L 69., 2022.3.4., 105. o.).

¹⁰ A Bizottság (EU) 2022/693 végrehajtási rendelete (2022. április 27.) a Vanuatu állampolgáira vonatkozó vízummentesség ideiglenes felfüggesztéséről (HL L 129., 2022.5.3., 18. o.).

3. 2. szakasz – a felfüggesztés kiterjesztése (a vízumrendelet 8. cikke (6) bekezdésének b) pontja)

Mivel a felfüggesztéshez vezető körülmények továbbra is fennálltak, a Bizottság felhatalmazáson alapuló rendeletet fogadott el, amely **18 hónappal, 2024. augusztus 3-ig meghosszabbította a felfüggesztést**¹¹. Ezzel egyidejűleg a Tanács határozatot fogadott el a megállapodás teljes felfüggesztéséről¹².

A felfüggesztés e második szakaszában a Bizottság folytatta a Vanuatuval megkezdett párbeszédet, amelynek keretében **2023 februárja és 2024 áprilisa között négy találkozóra**, valamint számos írásbeli információcserére került sor.

Az **első ilyen találkozóra** 2023. február 15-én került sor, amikor a Vanuatu által a fokozott párbeszéd folytatására kijelölt kapcsolattartó pont, a Miniszterelnökség nemzetbiztonsági tanácsadója tájékoztatta a Bizottságot a Vanuatu által a Bizottság aggályainak elosztatása érdekében bevezetett alábbi szakpolitikai és jogalkotási intézkedésekről: a programok irányítására vonatkozó új eljárási standardok, beleértve az Állampolgársági Hivatal új vezetőjének kinevezését; az állampolgársági kérelmeket kezelő magánszereplők számának csökkentése és hatékonyabb ellenőrzésük, ami szakmai mulasztás esetén a szakmai engedélyük azonnali visszavonásához vezetne; valamint az állampolgársági törvény olyan módosításainak tervezete, amelyek új, szigorú átvilágítási folyamatot vezetnének be. A Bizottság ezen az ülésen részletes magyarázatot kért ezekről az intézkedésekről, valamint arról, hogy azok hogyan kezelnék a felfüggesztéshez vezető körülményeket.

Vanuatu 2023. április 4-én benyújtotta a Bizottságnak a 2023. március 21-én elfogadott, módosított állampolgársági törvényt. Az új jogszabály által bevezetett fő újdonság a kérelmek ellenőrzésével és átvilágításával foglalkozó intézmények és az érintett eljárások cseréje. Mindenekelőtt a miniszterelnök által kinevezett korábbi belső átvilágítási bizottságot három intézmény váltotta fel: a vanuatui rendőrség, a pénzügyi információs egység és a vanuatui bevándorlási hatóság. Ezek az intézmények végzik az ellenőrzéseket, többek között az Interpol adatbázisaiban, és jelentést tesznek az állampolgársági bizottság főtítkáranak. Ez az új eljárás magában foglalja az Interpol adatbázisaiban szereplő kérelmezők automatikus kizárását, az ENSZ szankciós listáján szereplő országok állampolgárai által benyújtott kérelmek kizárását, valamint az ellenőrzési eljárás 14–30 napra történő meghosszabbítását. Vanuatu azonban nem nyújtott be olyan kísérő dokumentumot, amely megmagyarázná a jogszabályi változásokat, és azt, hogy azok hogyan kezelnék a felfüggesztéshez vezető körülményeket.

2023. július 13-án sor került e szakaszban **a második találkozóra**, amelynek során a Bizottság részletes magyarázatot kért Vanuatu képviselőitől a fent említett módosított állampolgársági

¹¹ A Bizottság (EU) 2023/222 felhatalmazáson alapuló rendelete (2022. december 1.) a Vanuatu valamennyi állampolgárára vonatkozó vízummentesség ideiglenes felfüggesztéséről (HL L 32., 2023.2.3., 1. o.).

¹² A Tanács (EU) 2022/2198 határozata (2022. november 8.) az Európai Unió és a Vanuatui Köztársaság közötti, a rövid távú tartózkodásra jogosító vízumok alóli mentességről szóló megállapodás alkalmazásának teljes körű felfüggesztéséről (HL L 292., 2022.11.11., 47. o.).

törvényről. Ezzel összefüggésben a Bizottság aggodalmát fejezte ki a jogszabályi változásokkal kapcsolatban, különösen a kérelmek feldolgozásához használt módszertan tekintetében, amely nem kezeli kellőképpen a tagállamok belső biztonságát veszélyeztetőként azonosított problémákat, például a kérelmezők származási országaival folytatott, a bűnügyi nyilvántartásokra és a pénzeszközök eredetére vonatkozó információcsere hiányát.

2023. december 5-én sor került a **harmadik találkozóra**. Vanuatur egy újonnan kijelölt kapcsolattartó pont, a vanuatuai állampolgársági bizottság főtitkára képviselte. A Bizottság sajnálatát fejezte ki amiatt, hogy a vanuatuai hatóságok által a Bizottság információkéréseire adott hosszú reakcióidő lelassította a párbeszédet, és emlékeztetett a felfüggesztési eljárásban meghatározott közeledő, 2024. augusztus 3-i határidőre. A Bizottság ezért felkérte Vanuaturt, hogy a következő hetekben nyújtsa be a hiányzó információkat, valamint a szakpolitikai és jogszabályi változások magyarázatát annak érdekében, hogy a Bizottság le tudja zárni az értékelését.

Az ülést követően a Bizottság 2023. december 15-én egyhónapos határidővel elküldte Vanuaturnak a további kérdéseinek listáját, amelyekre Vanuatur csak 2024. március 22-én válaszolt, és ezek a válaszok nem oszlatták el meggyőzően a Bizottság aggályait.

A Bizottság tájékoztatta továbbá Vanuaturt a vízummentesség-felfüggesztési mechanizmus felülvizsgálatáról szóló, újonnan elfogadott javaslatról¹³ – amely új autonóm felfüggesztési jogalkotás bevezetése a befektetői állampolgársági programok működtetését –, valamint a folyamatban lévő jogalkotási eljárásról.

E szakasz negyedik és egyben utolsó ülésére 2024. április 5-én került sor a Bizottság és a vanuatuai állampolgársági bizottság főtitkára között. A Bizottság felkérte Vanuaturt, hogy tisztázza és fejtse ki a 2024. március 22-én benyújtott válaszokat az átvilágítási és ellenőrzési eljárással, a programokban részt vevő intézmények függetlenségével, valamint a felfüggesztésnek a 2022. és 2023. évi, állampolgárság iránti kérelmekre gyakorolt hatásával kapcsolatban. Nem került sor a fennálló aggályok megfelelő eloszlására, és a korábban a Bizottság rendelkezésére bocsátott adatok több ténybeli és statisztikai következtetlenségét sem sikerült tisztázni (lásd az alábbi „3. szakasz” ii. pontját). Ezen a ponton Vanuatur képviselői arról tájékoztatták a Bizottságot, hogy a technikai szintű információcsere lehetőségeit kimerítették, és Vanuatur fontolóra fogja venni a Bizottság politikai szintű bevonását.

4. 3. szakasz – A Bizottság végső értékelése és a vízummentesség megszüntetésére irányuló javaslat (a vízumrendelet 8. cikkének (7) bekezdése)

A vízumrendelet 8. cikkének (7) bekezdése értelmében a felhatalmazáson alapuló jogi aktus érvényességi idejének lejártá előtt a Bizottságnak **jelentést** kell benyújtania **az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak** a végleges értékeléssel együtt, amelyet a rendelet módosítására irányuló jogalkotási javaslat kísérhet annak érdekében, hogy az érintett harmadik országra való

¹³ Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az (EU) 2018/1806 rendeletnek a vízummentesség-felfüggesztési mechanizmus felülvizsgálata tekintetében történő módosításáról, COM(2023) 642 final.

hivatkozás átkerüljön a vízummentességet élvező országok listájáról a vízumköteles országok listájára.

Ez a jelentés e követelménynek megfelelően kerül benyújtásra, az alábbiakban részletesen bemutatott végső bizottsági értékeléssel együtt.

i. A programoktól való gazdasági függés

A felfüggesztés előtt Vanuatu gazdasága nagymértékben a befektetői állampolgársági programokból származó bevételektől függött (amelyek 2020-ban és 2021-ben a teljes bevétel 33 %-át,¹⁴ azaz 2020-ban a GDP 12,3 %-át, 2021-ben pedig 10,2 %-át tették ki). A vízummentesség 2022. évi felfüggesztése a programok keretében beszédett bevételek 27 %-os csökkenését¹⁵ eredményezte, aminek következtében a programokból származó bevétel 2021-hez képest GDP-arányosan mintegy felére csökkent, vagyis 2022-ben 5,3 %-ot, 2023-ban pedig 5,5 %-ot tett ki.

ii. Statisztikák: beérkezett kérelmek, kiállított útlevelek és elutasítási arány

A statisztikák szerint **magas a sikeres kérelmezők száma**, és túlnyomó többségük olyan ország állampolgára, amely esetében egyébként vízumra lenne szükségük az EU-ba való belépéshez. Az alábbi 1. táblázat a vanuatuai hatóságoktól a 2015–2021 közötti időszakra vonatkozóan kapott statisztikákat mutatja be.

Statisztika (2015–2021)	
Beérkezett kérelmek összesen	2015–2021 között 14 504
Odaítélt állampolgárságok száma összesen	2015–2021 között 13 489
Összes kiállított útlevél	2015–2021 között 10 524
Elutasítás/állampolgárság visszavonása	2015–2021 között 1 015 (körülbelül 9,6 %)
Sikeres kérelmezők – főbb államok	Kína (6 628), Nigéria (430), Líbia (292), Irak (276), Szíria (276), Oroszország (247), Libanon (222), Irán (154), Koreai Köztársaság (88), Jemen (74), Szudán (29)

1. táblázat: A Vanuatu által 2022 januárjában benyújtott, a 2015–2021 közötti időszakra vonatkozó statisztikák

A Vanuatu által az évek során a Bizottságnak **benyújtott adatokban** azonban **számos következetlenség figyelhető meg**.

A sikeres kérelmek számára vonatkozó statisztikák eltéréseket mutatnak. A Vanuatutól 2020-ban kapott adatok szerint a 2015 és a 2020 augusztusa közötti időszakban a sikeres kérelmek száma összesen mintegy 4 000 volt, míg a fent említett, 2022. évi statisztikák szerint összesen mintegy

¹⁴ [Vanuatu: 2023 Article IV Consultation-Press Release; Staff Report; and Statement by the Executive Director for Vanuatu \(imf.org\)](#), Nemzetközi Valutaalap, 23/115. sz. országjelentés, 2023. március.

¹⁵ [Ugyanott](#).

13 500 állampolgárság odaítélésére került sor. Hasonlóképpen, a 2022-ben elutasított kérelmek és a visszavont állampolgárságok száma (1 015) eltér a korábbi (2020-ban benyújtott) statisztikáktól, amelyek szerint a 2015 és a 2020 augusztusa közötti időszakban csak egy kérelem elutasítására és 15 állampolgárság visszavonására került sor.

Ami a 2021–2023 közötti időszakra vonatkozó statisztikákat illeti, Vanuatu három különböző alkalommal nyújtott be különböző adatkészleteket. Vanuatu 2023. július 12-én arról számolt be, hogy 2022-ben összesen 682, 2023 első hat hónapjában pedig 676 kérelem érkezett. 2023. október 23-án Vanuatu olyan adatokat szolgáltatott, amelyek azt mutatták, hogy a sikeres kérelmezők száma az elmúlt három évben jelentősen csökkent az előző évekhez képest: (2021-ben 144, 2022-ben 127, 2023-ban pedig 130). 2024. március 23-án azonban a Bizottság egyértelmű és következetes statisztikák szolgáltatására irányuló ismételt kérését követően Vanuatu újabb eltérő adatállományokat küldött, amelyek szerint 2021-ben összesen 1 072, 2022-ben 875, 2023-ban pedig 1 113 kérelem érkezett, miközben 4, 5, illetve 22 kérelem került elutasításra.

Ezek a következtetések mellett, hogy megnehezítik a szolgáltatott adatok értékelését és összehasonlítását, arra is utalnak, hogy Vanuatu illetékes hatóságai általában véve **nem megbízhatóan folytatják le a programok belső ellenőrzési eljárásait.**

iii. Az állampolgársági törvény módosítása

2023 márciusában Vanuatu módosította az állampolgársági törvényt¹⁶, hogy csökkentse a Bizottság által azonosított kockázatokat. A főbb módosítások a következők:

- a kérelmek biztonsági ellenőrzését és az átvilágítást jelenleg három intézmény végzi: i. a vanuatui rendőrség, ii. a pénzügyi információs egység és iii. a bevándorlási hatóság; ezek a főtitkárnak jelentenek, és a miniszterelnök által kinevezett belső átvilágítási bizottság helyébe lépnek¹⁷,
- az Interpol adatbázisában szereplő kérelmezők kérelmei elutasításra kerülnek,
- a három intézmény által lefolytatott ellenőrzési eljárás időtartama nem haladhatja meg a 14 napot, illetve abban az esetben, ha több időre van szükség, nem haladhatja meg a 30 napot,
- a „korlátozás alá vont országok” listáján vagy az ENSZ (meg nem határozott) szankciós listáin szereplő országok állampolgárai által benyújtott kérelmeket figyelmen kívül hagyják,
- az állampolgársági bizottság három hónap határidőt kap arra, hogy határozzon az állampolgárság odaítéléséről.

E változásoknak a felfüggesztéshez vezető körülmények kezelésére gyakorolt hatásával az alábbi szakaszok foglalkoznak.

¹⁶ Az állampolgársági törvény (CAP 112) 2023. évi 1. módosítása, amely 2023. március 21-én jelent meg a Vanuatui Köztársaság Hivatalos Közlönyében.

¹⁷ A belső átvilágítási bizottság az alábbiakból állt: az elnöki tiszteet betöltő főtitkár, az Állampolgársági Hivatal megfelelési tisztviselője, a bevándorlási hatóság igazgatója, az útlevéllel foglalkozó főtisztviselő, az Állami Jogi Hivatal egy jogi tisztviselője, akit a legfőbb ügyész nevezett ki, valamint egy, a rendőrfőkapitány által kinevezett rendőr.

iv. A szenzitív és tiltott államok állampolgárai

Amint azt az 1. táblázat mutatja, a sikeres kérelmezők származási országa többnyire olyan ország, amely állampolgárainak az Unió külső határainak átlépésekor vízummal kell rendelkezniük.

2023-ban Vanuatu jogszabály-módosítást vezetett be azzal a céllal, hogy korlátozza egyes országok állampolgárainak azon lehetőségét, hogy állampolgárságért folyamodjanak. A módosított állampolgársági törvény mindenekelőtt kimondja, hogy az állampolgársági bizottság nem fogadhatja el a kérelmet, ha a kérelmező olyan ország lakosa vagy állampolgára, amely az állampolgársági bizottság jegyzékében korlátozás alá vont országgént szerepel, vagy amely szerepel az ENSZ által szankcionált országok meg nem határozott listáján (például Jemen, Szíria, Szudán, Észak-Korea és Irán)¹⁸, kivéve, ha a kérelmezők bizonyítják, hogy az elmúlt 5 évben nem a korlátozás alá vont országban éltek, és bizonyítékot szolgáltatnak arra vonatkozóan, hogy állandó külföldi lakóhellyel rendelkeznek. Mivel Oroszország és Belarusz nem szerepel a listákon, **Vanuatu az Ukrajna elleni orosz agressziót követően továbbra is elfogadta az orosz és belarusz kérelmezők kérelmeit.**

v. Díjak

A legfrissebb benyújtott információk szerint Vanuatuban jelenleg négy befektetői állampolgársági program áll rendelkezésre¹⁹. Vanuatu befektetői állampolgársági programjai a legolcsóbbak közé tartoznak a világon a lakossági befektetők és családok számára (egyetlen kérelmező esetében a díj 130 000 USD). Az egy főre jutó díj jelentősen csökken az együttesen kérelmet benyújtók száma alapján (egy kétgyermekes házaspárnak 180 000 USD-t kell fizetnie).²⁰

A párbeszéd során Vanuatu nem mutatott konkrét szándékot a befektetési díjak emelésére, ami lehetővé tenné az odaítélt állampolgárságok számának csökkentését.

vi. Lakóhelyre vonatkozó követelmények

Vanuatu nem írja elő, hogy Vanuatuban kell lakóhellyel rendelkezni vagy fizikailag ott jelen kell lenni az állampolgárság megadása előtt, vagy akár a kérelmezési eljárás során. 2024 márciusában Vanuatu tájékoztatta a Bizottságot a lakóhelyre vonatkozó követelmények problémájának „kezelése” céljából folyamatban lévő intézményközi megbeszélésekről. A lehetséges jogszabály-módosítások tartalmáról és ütemezéséről azonban nem nyújtott be további információt.

vii. Kérelmezési eljárás

A programot az Állampolgársági Hivatal irányítja. A Hivatal nem lép kapcsolatba sem a kérelmezőkkel, sem a származási országukkal. Az érdeklődő befektetők a kérelmüket kijelölt **ügynökökön** keresztül nyújtják be, akik kizárólagos felelősséggel tartoznak a kérelmezőkkel való kapcsolattartásért. Az ügynököknek vanuatui állampolgároknak kell lenniük (állampolgárságukat nem szerezhették befektetői programok keretében), és a vanuatui Port

¹⁸ A Vanuatu hatóságai által a 2016–2021 közötti időszakra vonatkozóan szolgáltatott statisztikák szerint a korlátozás alá eső öt országból származó állampolgárok is kérelmeztek és kaptak vanuatui állampolgárságot. Szíria (276), Irán (154), Koreai Köztársaság (88), Jemen (74) Szudán (29).

¹⁹ Fejlesztési támogatási program, vanuatui hozzájárulási program, tőkebefektetési bevándorlási terv, ingatlanopciós program.

²⁰ <https://vancitizenship.gov.vu/index.php/citizenship/fees-and-charges>

Vilában kell bejegyzett székhellyel rendelkezniük. Nem értékesíthetnek a jogszabályban meghatározott ár alatt vagy felett, és nem részesülnek díjazásban a programok értékesítéséért. Vanuatu benyújtotta a Bizottságnak a 71 kijelölt ügynök listáját. 2024 áprilisában Vanuatu Állampolgársági Hivatalának hivatalos honlapján 60 kijelölt ügynök szerepelt.²¹

Az ügynökök feladata a programok **értékesítése és népszerűsítése** is. A többségük – a honlapján – úgy népszerűsíti Vanuatu programjait, hogy azok lehetővé teszik az EU-ba való vízummentes belépést, és gyorsabb kérelmezési eljárást biztosítanak más programokhoz képest, és kifejezetten megemlítik a névváltoztatás lehetőségét az állampolgárság megszerzése után. Az ügynökök részben részt vesznek a **kérelmek feldolgozásában**. Elvégzik a kérelmek átvilágításának első szakaszát, mielőtt benyújtánák azokat az Állampolgársági Hivatalhoz, amely ezt követően továbbítja azokat a három intézménynek ellenőrzés és átvilágítás céljából.

viii. Átvilágítási/ellenőrzési eljárások

Az Állampolgársági Hivatal, miután megkapta az ügynököktől a kérelmeket, egy ellenőrző lista alapján ellenőrzi minden egyes kérelmező dokumentumait, mielőtt benyújtáná a kérelmeket a döntéshozó szervhez (az állampolgársági bizottsághoz).

A fent említettek szerint Vanuatu 2023-ban számos jogszabály-módosítást fogadott el, bár nem szolgáltatott kielégítő bizonyítékot arra vonatkozóan, hogy ezeket a változtatásokat végrehajtják, és azok elegendőek a befektetői programjai által jelentett biztonsági kockázatok csökkentéséhez. A fent említettek szerint a módosítások új átvilágítási eljárást vezetnek be. Az eljárást folytató **átvilágítási bizottság** három intézményből áll: i. a vanuatui rendőrség, ii. a pénzügyi információs egység és iii. a bevándorlási hatóság, és ezek többek között ellenőrzik a kérelmezők adatait az Interpol és más nemzetközi adatbázisok alapján. Emellett meghosszabbították az ellenőrzési eljárást, amelynek tartama 14 naptól legfeljebb 30 napig terjed.

Bár egyrészt úgy tűnik, hogy ez az új eljárás csökkenti annak kockázatát, hogy az Interpol adatbázisaiban szereplő személyek állampolgárságot kapjanak, másrészt viszont hiányoznak belőle olyan egyéb lényegi elemek, amelyek szükségesek annak megfelelő értékeléséhez, hogy nem állnak-e fenn a kérelmezőkkel kapcsolatos biztonsági kockázatok. Mindenekelőtt, **Vanuatu hatóságai nem rendelkeznek megfelelő eszközökkel a kérelmező származási vagy tartózkodási helye szerinti ország által kiállított okmányok valódiságának ellenőrzésére** – ideértve a személyazonosító okmányokat és büntetett előéletre vonatkozó adatokat is –, mivel e hatóságok és a kérelmező származási vagy tartózkodási országa között nincs információcsere.

A párbeszéd során **Vanuatu csupán utalt a jogszabályi változásokra, de nem szolgáltatott kellő magyarázatot és információt az átvilágítási folyamat megbízhatóságáról és szilárdságáról**. A Bizottság ezért nem tudja értékelni, hogy ezek a változások csökkentették-e a felfüggesztésről szóló határozat meghozatalakor jelzett biztonsági kockázatokat.

Továbbá, ellentétben más olyan harmadik országokkal, amelyek befektetői állampolgársági programokat működtetnek, úgy tűnik, Vanuatu nem támaszkodik átvilágítással foglalkozó nemzetközi cégekre a személyazonossági, hírnévbeli és biztonsági ellenőrzés tekintetében. Ez azzal a ténnyel együtt, hogy Vanuatu hatóságai nem állnak kapcsolatban a kérelmezők származási országának hatóságaival, nagyon valószínűtlenné teszi, hogy Vanuatu képes lenne alaposan értékelni a kérelmezők okmányainak és információinak hitelességét és valódiságát.

²¹ <https://vancitizenship.gov.vu/index.php/about-us/designated-agents>

ix. Névváltoztatás

2021 előtt azok a személyek, akik befektetői állampolgársági program keretében vanuatui állampolgárságot szereztek, később Vanuatuban névváltoztatást is kérelmezhettek. A párbeszéd során Vanuatu arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy 2021-ben módosult az érintett jogszabály, vagyis az anyakönyvezésről szóló 2021. évi 28. törvény 24. cikkének (1A) bekezdése, amely módosított formájában előírja, hogy a kettős állampolgársággal rendelkező személyek nem jegyeztethetnek be névváltoztatást Vanuatuban. Vanuatu azonban arról is tájékoztatta a Bizottságot, hogy nem rendelkezik nyilvántartással a 2019-ig bejegyzett névváltoztatásokról, így nem tud információt szolgáltatni azon személyek számáról, akik befektetési program útján szereztek meg az állampolgárságot, majd ezt követően megváltoztatták a nevüket, sem pedig arról, hogy volt-e bármilyen utólagos ellenőrzés e személyekre vonatkozóan.

x. Vizsgálóbizottság – a korábbi átvilágítási eljárás keretében kiadott útlevelek felülvizsgálata

2023 februárjában Vanuatu vizsgálóbizottságot hozott létre azzal a feladattal, hogy kivizsgálja a programok működése során a létrehozásuk óta elkövetett állítólagos törvénysértéseket. 2024 áprilisában Vanuatu azt a tájékoztatást adta, hogy a vizsgálóbizottság vizsgálata még folyamatban van, és nem tudja egyértelműen meghatározni, mikor fog sor kerülni a megállapítások közzétételére.

Ezen túlmenően **Vanuatu nem vezetett be semmilyen strukturális utólagos nyomonkövetési mechanizmust** a jogszabály-módosítás és az állítólag megbízhatóbb átvilágítási eljárás előtt kiállított több mint 10 000 útlevéllel kapcsolatos potenciális biztonsági hiányosságok kezelésére. Bár Vanuatu arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy az ítélkezési gyakorlat alapján lehetőség van az állampolgárság visszavonására, amennyiben azt csalással vagy törvényellenesen szereztek meg, nem nyújtott tájékoztatást a befektetői programokon keresztül megszerzett állampolgárságok visszavonásának tényleges eseteiről. Továbbra is tény, hogy az állampolgársági program keretében 2015 óta kiállított útlevelek meglévő mennyisége – amelyeket ugyanolyan feltételek mellett állítottak ki, mint amelyek lehetővé tették az útlevelek kiállítását olyan személyek számára, akiknek, mivel szerepelnek az Interpol által keresett személyek jegyzékén, és a hamisított kérelmek miatt nem lett volna szabad állampolgárságot adni – továbbra is potenciális kockázatot vagy fenyegetést jelent a tagállamok biztonságára nézve.

5. Következtetés

A fenti aktualizált értékelés fényében a Bizottság úgy véli, hogy Vanuatu nem adott kielégítő megoldást a vízummentesség felfüggesztéséhez vezető körülményekkel kapcsolatban. Mindenekelőtt a Bizottság kéréseire adott válaszok minősége és a szolgáltatott adatok számos következetlensége, valamint az új jogszabályokkal és azok végrehajtásával kapcsolatos megfelelő magyarázatok hiánya miatt a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a befektetői állampolgársági programok Vanuatu általi működtetése továbbra is jelentős kockázatot jelentene a tagállamok közrendjére és belső biztonságára nézve, ha a vanuatui útlevéllel rendelkezők újra vízummentesen utazhatnának az EU-ba.

Ezért a vízumrendelet 8. cikkének (7) bekezdésével összhangban a Bizottság úgy határozott, hogy javaslatot tesz az említett rendelet módosítására, és Vanuatut a vízummentességet élvező

országok listájáról a vízumköteles országok listájára helyezi át²². Annak érdekében, hogy az Európai Parlament és a Tanács számára elegendő idő álljon rendelkezésre a bizottsági javaslat megvizsgálására, a Bizottság a vízummentesség felfüggesztésének időtartamát is meghosszabbította hat hónappal²³, 2025. február 3-ig.

²² Javaslat – Az Európai Parlament és a Tanács rendelete az (EU) 2018/1806 rendeletnek Vanuatu tekintetében történő módosításáról, COM(2024) 365.

²³ A Bizottság (EU) .../... felhatalmazáson alapuló rendelete az (EU) 2018/1806 rendeletnek a Vanuatu állampolgáira vonatkozó vízummentesség ideiglenes felfüggesztésének meghosszabbítása tekintetében történő módosításáról, C(2024) 3650.